

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 14. Alia eiusdem effugia circa Patrum testimonia, & rationes allatas
refelluntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

SECTIO XIV.

Alia eiusdem effugia circa Patrum auctoritatem, & rationes allatas refelluntur.

149

Argumento sumpto ab auctoritate Sanctorum Patrum ita respondet idem auctor lib. de Ordine, toto cap. 29. ut argumenti vim aut non intellexisse, aut penitus dissimulasse videatur. Summa illius responsionis est: Patres, cum responderent Deū elegisse Saulem, quamvis præsciret eum à se recedurum; & voluisse creare Angelos, & Adamum, Iudam, vel alios homines malos, quamvis sciret esse peccaturos: & rapuisse aliquos à vita, ne peccarent, neque mutarentur in deterius: non uti nomine scientiæ conditionatæ, nec vlllo modo eam supponere: sed loqui de scientia absoluta visionis, & respectu eorum, quæ teuera futura, & absolute futura sunt, non autem, quæ tantum conditionatè: vel de scientia prævisionis, & possibilium, quæ Deus nouit quid vel solus, vel cum voluntate creata possit facere, quod sufficit ut illud eligat, & decernat, eamque suo decreto præscientiam, seu visionis scientiam, rerumque causam efficiat. Quare non est opus scientia media, quæ dirigatur eius decretum. Cum autem Patres dicunt Deum præscire res liberè futuras, ideo quia futura sunt: loquuntur, inquit, de *Ido*, & *Quia* rationis, non rei. Neque enim voluit res liberè futuras esse causam diuinæ præscientiæ: cum potius Dei præscientia sit causa rerum omnium, tam liberarum, quam necessariorum.

Scientia media est necessaria ut latè fiat multis questionibus Ethnicorum.

Verum ex dictis supra sect. 6. & 10. euidenter apparet quam leuis, & inanis sit tota illa responsio. Lique enim Sanctos Patres, respondentes Ethnicis tales questiones proponentibus, Deum non obstante præscientia peccati futuri demonum, Adami, Iudæ, & aliorum, voluisse nihilominus sapienter eos creare ad ostensionem suæ bonitatis, alioque fines; non potuisse loqui de præscientia absoluta, seu visionis. Nam scientia, de qua loquuntur, potuit esse cum non-creatione: Siquidem Deus, eam non obstante, potuit non creare, ut supponitur ethnicis, & concedunt Sancti Patres. Implicat autem scientiam absolutam, seu visionis peccati futuri absolute stare cum non-creatione, & cum non-existent suo obiecto. Neque etiam loquuntur de scientia simplicis intelligentiæ, & prævisionis, quæ nouit peccatum, & creaturas illas, ut pure possibles. Tum quia de illa non interrogabantur ab ethnicis. Neque enim querunt quomodo Deus sapienter creasset Angelos, vel homines, præsciens illos esse possibles, & posse peccare: sed quomodo creasset præsciens esse peccaturos si crearet. Tum quia quod possint tantum esse, & peccare, non est ratio cur Deus sapienter abstinere debuisse videretur ab eorum creatione, nisi

ylterius præsciisset fore ut reipsa peccarent, si crearet. Similiterque cum dicunt Deum aliquos iustos citius videri præscienti subtrahere, quia præscit esse acautos, & mutandos in deterius, si diutius viuunt: non loquuntur de scientia visionis peccati absolute futuri: quia scientia illa non potest stare cum negatione peccati, neque peccatum est absolute futurum in casu posito: nam Deus illud impedit. Nec etiam loquuntur de scientia simplicis intelligentiæ peccati, ut possibilis. Nam Deus non eripit iustos illos à vita, ideo solum quia possunt peccare, & quia præscit posse peccare: sed quia præscit fore ut peccent reipsa si diutius viuunt. Plura hac de re videri possunt locis citatis supra. Hæc autem breuiter repetita in præscienti sufficiunt ad ostendendam inuilitatem responsionis Anonymi quoad priorem eius partem. Posterior verò, de casualitate, vel prioritate rationis inter res liberè futuras, & Dei præscientiam, eiusque necessitate ad saluandam libertatem, præcipue verò quoad actus antecedenter, & efficaciter prædefinitos, soluta manet ex dictis superius sect. 12. de eademque plura dicemus disp. 12. sect. 7. & 8. vbi ostendemus falsum esse quod supponit Aduersarius, ipsammet præscientiam visionis esse causam rei, quæ præscitur: pro supposito, eueritur planè libertas creaturarum, ut ibidem demonstrabitur.

Rationibus verò à nobis allatis sect. 6. nu. 32. & sequentibus, ita respondet cap. 30. & 31. Primo, non esse Deo necessariam scientiam mediam ad statuendum, eligendum, & decernendum, etiam prædefiniendo, efficiat actus liberè creaturarum (ad quod nos esse necessariam diximus, ut liberè creatura concilietur cum antecedenti, & efficaci Dei prædefinitione) propterea quod sufficit scientia absoluta visionis, qua res omnes possibles, omnesque rerum ordines, & modos possibles agendi, & concurrenti cum causis, tam necessariis, quam liberis, illarum carum libertate, plenissime, & absolute, & distinctissime nouit. Secundo, nullam esse prioritatem, nullumue ordinem inter scientiam Dei, eiusque decretum, vel alios eius actus, nisi in subsistendi consequentia, secundum quam scientia voluntate prior est. Tertio, non sequi quod sublata scientia mediâ Deus nequeat respondere questionibus innumeris ad prudentem vitæ humanæ gubernationem necessariis: v. gr. An rex victoriâ potiturus sit, si cum hoste confligat? Velenim, inquit, erit pugna illa, vel non erit. Si non est futura, respondebit Deus non esse futuram pugnam, neque victoriâ, cum Deus id sciat scientiâ simplicis intelligentiæ. Si verò pugna futura est: Rex victoriâ consequetur, aut non consequetur. Si primum: Deus longè ante id nouit scientiâ visionis, & respondebit affirmatiuè, Rex victor erit. Si secundum: nouit Deus scientiâ visionis prædictam fore, & simul nouit, scientiâ simplicis intelligentiæ, Regis victoriâ non fore. Ideoque

150

Referuntur & refelluntur vix euersiones contra rationes allatas.

VITINO
VITUS
VITUM
VITUM
VITUM

respondere poterit: Pugnabit rex, sed non vincet. Similiter, inquit, ex eadem scientia media reiecta non sequitur nos non teneri certo credere quidquid Deus dixerit: Deum à nobis interrogatum questionibus hypotheticis, coactum iri dicere se nescire, vel tacere: Earum non maiorem quam nos habere certitudinem, in genere saltem, id est, non nisi coniecturalem; In tota æternitate mansurum de illis incertum: In mundi gubernatione cæco modo, aut coniecturali tantum scientia procedere ut homines; neque perfectissimam habere providentiam de rebus humanis. Quartò, falsum esse scientiam mediam nullam dicere imperfectionem: esse perfectionem simpliciter simplicem: nullam in Deo implicare contradictionem. Quintò, quod dicitur, conditionem appositam propositioni absolutæ nihil ei de veritate adimere, sed solum futuritionem absolutam mutare in conditionatam: ideoque propositionem conditionatam habere veritatem determinatam, æquè ac propositionem absolutam: Verum quidem est, inquit, quando conditionata vim habet absolutæ. Ut, Si Petrus rogetur ab ancilla, negabit Christum: quæ huic æquivaleret: Petrus ab ancilla de Christo interrogatus, eum negabit. At in rigore, & vniuersè falsum est: conditio enim tollit, & suspendit sensum absolutum antecedentis, & consequentis; facitque; ut tota propositio hypothetica nihil aliud significet, quam connexionem & consequentiam consequentis ab antecedente: ideoque de falsis, & impossibilibus æquè veritas est. Sextò, Deum cognoscere Petrum v. gr. esse convertendum per hoc, aut illud auxilium, non per scientiam mediam, sed per absolutam scientiam visionis, quæ videt ab æterno causas omnes determinatas ad illud futurum contingens producessum. Quarum causarum una, eaque prima, & immutabilis, est eius decretum absolutum de illa producenda, cuius æternitati, non secus, ac diuinæ & æternæ Dei scientiæ, præiens est conuersio Petri. Neque propterea decretum illud prædeterminans eripit libertatem; quia non est antecedens ad conuersionem Petri, quasi non includat liberam Petri cooperationem. Quare æternitate solum, & etiam causalitate, atque a deo naturæ prioritate, eam antecedit. Non est, inquam, antecedens eo sensu, quo D. Thomas, & antiqui Theologi usurpant vocem antecedentis voluntatis, pro ea scilicet, quæ res ex prima, absoluta, & simplici sui consideratione, nec spectatis omnibus, & singulis eius conditionibus particularibus, à Deo voluta est. Voluntas autem consequens vocatur ea, quæ res non sola, nuda, & prima sui consideratione, sed etiam spectatis omnibus eius causis, & circumstantiis particularibus, est à Deo voluta. Quo pacto Deus vult conuersionem Petri: ideoque non eripit illi libertatem; quamuis hæc voluntas consequens sit simpliciter & semper efficax. Antecedens autem est potius vellitas, & voluntas secundum quid;

estque sæpe inefficax, cum non semper impleatur: ut voluntas, quæ Deus vult omnes homines saluos fieri. Septimò denique, licet Deum cuius infinita est intelligentia, nulla lateat veritas: verumque sit Petrum v. gr. ex hypothesi quod ponatur in his, aut illis circumstantiis, consensurum esse diuinæ gratiæ; in aliis non esse consensurum: Nihilominus id non cognosci à Deo scientiâ mediâ: quia conditionatus ille consensus, si verè futurus est, scientiâ visionis; si futurus non est, scientiâ simplicis intelligentiæ à Deo cognoscitur. Ergo non scientiâ mediâ, quæ in Deo nulla est, & quæ solâ, ex aduersariorum principiis, quidquam siue præsens, siue præteritum, siue futurum absolutum, aut conditionatum, à Deo cognosci impossibile est. Nihil enim præteritum, præsens, aut futurum, esse potest sine aliquo absoluto, aut conditionato Dei decreto: Nullum autem Dei decretum volunt aduersarii cognosci à Deo per scientiam mediam, eo quod hæc quouis Dei decreto prior sit. Hæc ille toto cap. 30. & 31.

Sed primam responsionem esse oporteret insufficientem patet ex dictis num. 122. & sequentibus. Secunda falsitas ostenditur disput. 14. sect. 6. 7. & 8. vbi de ordine decretorum, & actuum diuinorum contra eundem auctorem subis disputabitur. Ad tertiam dico manifestè sequi absurda illata e. negatione scientiæ conditionatæ de obiecto nunquam absolutè futuro. Nam si Deus nesciat certò, & infallibiliter, quid esset futurum sub conditione, quæ non ponitur: ergo postro quod rex non sit pugnaturus, & sit destitutus à voluntate pugnandi propter diuinam reuelationem, non poterit Deus respondere, certò scilicet, & infallibiliter, ut Deum decet, futurumne esset, ut victoriam consequeretur, si pugnaret. Hoc enim neque nouit scientiâ visionis; quia non est futurum reipsa, ut supponimus. Neque scientiâ simplicis intelligentiæ præcisè sumptâ, prout est purè possibilem; quia cognoscere victoriam, ut purè possibilem, & præcisè non est cognoscere fore ut rex vincat, si pugnet, aut fore ut victoriâ cadat, si pugnare aggrediatur. Neque etiam id cognoscit scientiâ absolutâ simplicis intelligentiæ de victoriâ, ut non extitura absolutè. Etenim est de scientiâ Dei directè responsionem, & reuelationem; cuius rex destituit pugnando, & vi cuius futurum est ut rex neque pugnet, & neque victoriâ scientiâ, quæ Deus absolutè nouit neque pugnam, neque victoriam esse futuram, regemque à pugnando destitutum esse propter Dei reuelationem, non dirigit ipsam reuelationem, sed potius supponit ratione prius reuelationem Dei regi factam, & voluntatem regis obsequentem reuelationi. Ergo admittenda est scientiâ: per quam Deus scit fore id quod reuelat: nempe fore ut rex non vincat, si pugnet, ratione prius, quam absolutè sciat regem non pugnaturum obtemperare reuelationi.

Multas absurdas negationes scientiæ conditionatæ.

revelationi, neque victoriam reportaturum: Quæ scientia non est alia, quam scientia media: seu conditionata, quæ cognoscitur victoria, non ut purè possibilis, neque ut absolutè futura, vel non futura: sed ut non futura sub conditione, etiam si Rex pugnet.

153 Similiter manifestè sequitur nos non teneri certò credere quidquid Deus reuelat, si huiusmodi quaestionibus hypotheticis de ipso euentu factis (nam illum ipsum quaerunt homines à Deo, & scire desiderant) respondet absolutè, non ex scientia certa & infallibili de ipso euentu conditionatè futuro, per scientiam mediam cognito; sed coniecturaliter tantùm, & opinabiliter, ex opinione fundata in præsentis dispositione, & aliis coniecturis fallibilibus, quibus non obstantibus, potest à libera voluntate creata euenire oppositum. Et si Deus interrogetur an sciat, id est, an euidenter nouerit quid eueniret, si hæc, aut illa conditio poneretur, quod tamen homines naturali lumine ipsum scire intelligunt: deo; huiusmodi euentibus Gentiles omnes sua oracula sæpius interrogauerunt, & Dauid, aliiq; sancti Deum consuluerunt, debet necessarò vel tacere, vel fateri se nescire, nihilq; aliud, quam coniecturaliter cognoscere, & certitudinem ad summum coniecturalem de euentu habere. Quamquã aliqua sunt huiusmodi futura, de quibus nulla talis certitudo coniecturalis haberi potest. Ut, si Deus præciperet Angelo figurè tangere, & morte afficere vnũ decem peccatoribus æqualiter merentibus, ac per omnia paribus, tã in seipsis, quam in Angeli cognitione, & affectu. Tunc enim Angelus posset eligere, quem percuteret: & Deus nouit ad quem Angelus in eo casu se determinaret. Hinc etiã sequitur Deum tota æternitate mansurum incertũ de huiusmodi conditionatè futuris, quæ tamen sunt determinatè vera, & certò, atq; euidenter cognoscibilia, quantum est de se: & in suis prædefinitionibus cæco modo se gerere, seipsumque exponere periculo aberrandi, & non assequendi, id quòd prædefinit efficaciter, ignarus vtrum media, & auxilia, quibus liberum consensum creaturæ prædefiniendum obtinere uult, fiat infallibiliter habitura effectum; & non esse futurum, ut voluntas illis resistat, quatenus possit resistere.

154 Ad quartam, dico scientiam mediã euentus sub conditione futuri non esse quicquam perfectionem simpliciter simplicem, cum sit contingens impliciter, & non in eò, quæ scientia euentus oppositi, qui sicut potuit esse, potuit etiam præsciri: esse tamen magnam perfectionem; & tantam, ut sit propria solius Diuinitatis. Nam si præscientia, & reuelatio liberorum futurorum absolutè, est argumentum certũ Diuinitatis, ut Script. docet Isaia 41. versũ 23. aliisque locis, & sancti Patris communi consensu confirmant: non minus est præscire certò & infallibiliter, quæ sunt futura conditionatè tantum; quam quæ absolutè. Imò illud prius uideri esse difficilius, Tom. I.

& maioris perfectionis. Quod autem hæc scientia nullam in Deo inuoluat imperfectionem, siue multiplicationis conceptuum; siue illationis, & discursus formalis; aut si quam aliam, in nobis habet; iam suprà ostendimus num. 110. esseque solum simplicem, & puram notitiam euidentem veritatis significatæ per propositionem conditionatam: Quod scilicet existens tali occasione Petrus v.g. peccaret; quòd commissã tali pugna rex uinceret. Quam notitiam in Deo implicare contradictionem, non uideo quã probabilitate, & apparentia veritatis dici possit. Cum potius implicet euidenter contradictionem, verum, & obiectum intellectus, non esse de se intelligibile, ut tale: & Deum, cum omnia sciat, plurimas tamen, & infinitas veritates nescire.

Ad quintam, patet ex dictis num. 111. & 120. omnes propositiones hypotheticas, de quibus in præsentis disputamus, habere vim absolutarum eò sensu, quo ait Aduersarius: & de illis in eò sensu quaestionem esse in hac tota disputatione: non autem in sensu illatiuo. Exempli gratiã, sensus illius propositionis: Si Dauid Ceilæ remanserit, Ceilani eum tradent Sauli, æquualet isti, Dauid Ceilæ remanens, id est, nisi Ceilæ recesserit; tradetur Sauli à Ceilanis. Quare generaliter, & in rigore verum est de istis propositionibus hypotheticis, quòd sint determinatè vera, & quæ ac propositiones absolutæ. Quòd uero conditio apposita propositioni absolutæ; non adimat illi veritatem, sed solum eam mutat de absolutam in conditionatam. Sicut e. oppositò conditio detracta propositioni hypotheticæ, solum eam mutat de hypothetica in absolutam. Estque per se notum, & euident, quòd si verum est absolutè Petrum negaturum esse Christum, ancilla eum interrogante: verum est pariter quòd negabit; si ancilla interroget, quòdque erat negaturus, si ancilla interrogaret, ut ostendit euentus posita conditione sequutus.

Ad sextam, Respondeo Deum per solam scientiam absolutam, quæ nouit res omnes, ut possibiles, & impossibiles eorum ordines, ac modos concurrenti cum causis, siue liberis, siue necessariis; non posse esse certum infallibiliter quòd Petrus sit conuertendus per hoc aut illud auxilium: quippe qui non obstantè tota illa possibilitate, est indifferens, & liber ad consentiendum eidem auxilio, potestque dissentire, si uelit. Neque est idem Petrum posse conuerti liberè per tale auxilium gratiæ, & Petrum esse conuertendum reipia. Priusquã illud cognoscere, non est cognoscere certò, & infallibiliter posterius. Sed nequè etiã potest Deus cognoscere id certò, & infallibiliter in solis causis, & circumstantiis quibuscunque antecedentibus operationem liberam, & consensum Petri: quia postis & stantibus iisdem omnibus antecedentibus, potest pro sua libertate non consentire. Et quicunque effectum contingentem cognoscit

155 Propositiones hypotheticæ æquualet absolutis quoad veritatem aliquam conditionem;

150 Deus per solam scientiam possibilem, non est certus de euentibus liberè futuris.

INTINO
US
um
VI
U

tantum in sua causa, non habet de eo, nisi coniecturam aliquam cognitionem: cum causa contingens, ex se, & ante suam determinationem actualem, se habeat ad oppositum, id est, sit indifferens ad utrumlibet, ut ait S. Thom. quaest. 14. artic. 13. & fatetur Aduersarius cap. 25. nu. 4. ubi addit, quod si Deus ne quidem futura contingencia absoluta in sua causa certo cognoscere potest esse futura, ut probat S. Thom. verbis modò relatis: multo minus alia futura tantum conditionatè certo scire poterit esse futura, in suis causis, etiam in his, vel his conditionibus constitutis. Nam, inquit, eiusmodi conditionibus nullis positis, & à quouis, etiam à Deo visis, & cognitis, & ipsa etiam causà in illis posità, & carè cognità, si est libera, & aliud nihil sit, eam determinatè operaturam esse, ne Deus, quidem ipse certo scire poterit: cum illis positis, ex se potens sit non agere, & saepe etiam fiat, ut actu non agat in eiusmodi circumstantiis, & conditionibus.

157 Dicere autem Deum cognoscere certo, & infallibiliter futurum contingens, putà consensus Petri liberum, quia videt causas omnes determinatas ad illud futurum contingens producendum, quarum una, eaque prima, & immutabilis est Dei decretum absolutum, & efficax de illo producendo; quod decretum sit prius a terminatè, & causalitatè, consensu futuro, nulloque modo ipsum praesupponat, ne quidem, conditionatè futurum, si decretum tale auxilium, sed illum infallibiliter inferat: est inditus euertere libertatem arbitrij creati. Est enim ponere aliquid omnino antecedens determinationem liberam creaturæ, velut illius causam; & nullo modo eam praesupponens; quo posito, sequatur in fallibiliter ipsius operatio, neque possit non sequi. Ergo voluntas illo posito non est libera, quia non est potens ad oppositum, positis omnibus antecedentibus, sed est necessitata, & praedeterminata ad vnum.

158 Neque iuvat dicere tale decretum Dei, absolutum, & efficax, inuoluerè consensus liberum Petri. Implicat enim tale decretum praedeterminare, & necessitare omnino antecedenter voluntatem Petri ad consensum, & tamen consensum esse liberum. Atqui necessitat omnino antecedenter, in nullo modo, ne conditionatè quidem supponit consensum esse liberè futurum posito tali auxilio, sed absolutè causa est et sit infallibiliter futurus, ita ut non magis possit non esse, quàm Dei decretum absolutum, & efficax potest non impleri, quod est absolute impossibile. Non sufficit etiam dicere tale decretum esse consequens, ideoque non officere libertati creaturarum. Nam, ut omittam talem explicationem voluntatis antecedentis, & consequentis, à nullo antiquorum tradi coden, planè sensu, quo illam exponit Aduersarius, sed alio

quem dicemus disput. 15. sect. 2. num. 10. Omnis necessitas ex suppositione, quæ non oritur ab ipsa voluntate liberè operante, quamue non facit ipse operans, ita ut in illius libera potestate sit eam hypothese imponere, vel tollere; repugnat exercitio libertatis. Si enim suppositio illa, & necessitas inde orta, voluntati imponitur aliunde, quàm à libera ipsius determinatione; ligatur eius libertas, & imponitur illi necessitas, cui non potest resistere. Quare non dominatur suo actui, sed subicitur feruituti, & necessitati sibi inuitabili, impositæ à Deo, vel ab alia causa, cui non potest resistere.

159 Ideoque verissimè D. Anselmus libro de concordia capite 1. & 2. & libro 2. Cur Deus homo capite 18. dicit omnem illam necessitatem, quam non facit ipse operans, sed quæ facit operantem, repugnare libertati; id est, quam non ipse operans facit eo ipso, quod liberè operatur, quatenus impossibile est eum simul operari, & non operari; vnde si operatur, non potest non operari, ex hypothesi quod operetur: & si est operaturus, non potest esse non operaturus in sensu composito. Quæ necessitas, ut bene aduertunt veridici quidam Recentiores, vocatur peculiariter consequens, eò quod sequitur ipsum usum libertatis, & est necessitas illationis mentalis eiusdem ex seipso, quod, si est, non potest simul non esse. Vnde fundatur in illo axioma: Impossibile est idem simul esse, & non esse. At verò altera necessitas antecedens operationem illam, & quæ facit operantem, ut loquitur S. Anselmus, fundatur in illo principio: Impossibile est voluntatem positam in illis omnibus circumstantiis antecedentibus eius operationem, abstinere ab operatione. Quod repugnat libertati, ut fatetur Aduersarius verbis supra relatis. Itaque voluntas consequens alio sensu, quatenus est volitio rei non modè consideratæ, & per se solum, sed ut affecta quibusdã circumstantiis particularibus, & quoad omnia singularia, si est talis, ut planè antecedit operationem voluntatis creatæ, & eã positã non possit operatio non sequi, repugnat libertatis exercitio. Ex. gr. Licet Deus velit beatificare Petrum, & lumen gloriæ illi dare non per se solum, sed propter eijus merita, & omnes alias circumstantias in singulari; tamen quia solo posito sequitur necessariò visio & amor beatificus, & lumen gloriæ se habet omnino antecedenter ad huiusmodi operationes, non sunt liberæ voluntati creatæ.

Ad septimum: iam saepius ostensum est veritatem istam, si Petrus ponatur in his circumstantiis, consentiet diuinæ gratiæ: si in illis, non consentiet; esse differentem ab ista Petrus ponetur in his circumstantiis, & consentiet: Petrus ponetur in illis, & non consentiet. Esseque priorem subsistendi consequentiã, & independentem ab absoluta positione circumstantiarum, & consensu. Quare si Deum nulla veritas laet, quia eius

158. Neque iuvat dicere tale decretum Dei, absolutum, & efficax, inuoluerè consensus liberum Petri. Implicat enim tale decretum praedeterminare, & necessitare omnino antecedenter voluntatem Petri ad consensum, & tamen consensum esse liberum. Atqui necessitat omnino antecedenter, in nullo modo, ne conditionatè quidem supponit consensum esse liberè futurum posito tali auxilio, sed absolutè causa est et sit infallibiliter futurus, ita ut non magis possit non esse, quàm Dei decretum absolutum, & efficax potest non impleri, quod est absolute impossibile. Non sufficit etiam dicere tale decretum esse consequens, ideoque non officere libertati creaturarum. Nam, ut omittam talem explicationem voluntatis antecedentis, & consequentis, à nullo antiquorum tradi coden, planè sensu, quo illam exponit Aduersarius, sed alio

intelligentia est illimitata; debet vtramque veritatem cognoscere: istam, scientiam absolutam; illam, scientiam conditionatam, independentem ab eo, quod ponatur absolute consensus, aut non ponatur. Quod vero addit Adversarius, scientiam conditionatam, iuxta nostram doctrinam, nullum supponere decretum Dei, ideoque per illam nullum futurum contingens posse cognosci, neque absolutum, neque conditionatum; quia nihil futurum, presens, aut preteritum esse potest sine aliquo Dei decreto absoluto, aut conditionato. Hoc, inquam, dictum ab illo est ex mala intelligentia doctrinæ, quam impugnat, in quod vitium sæpius incidit toto illo libro de ordine. Contra enim, expressè dicimus, cum Suarez, & aliis scientiæ mediæ assertoribus, scientiam conditionatam futurorum contingentium supponere Dei decretum conditionatum de causis liberis producendis, & concursu illis exhibendo, aut offerendo ad operandum; aut de non impediendo ne liberè operentur. Tamen non supponit decretum Dei absolute positum, aut ponendum. In quo differat à scientia absoluta visioni futurorum contingentium. Nihil enim futurum est absolute vi liberi arbitrii creatum, nisi Deo volente aut permitte; nihilque sub quacunque conditione futurum esset vi eiusdem, nisi

si Deus vellet, aut permitteret.

Sæpius etiam inculcat idem autem per illationem significatam per particulam, Si, in propositionibus conditionatis, non esse à parte rei, sed solum in mente nostra, esseque opus, & negotium intellectus nostri. Sed nos quæque sæpius iam ostendimus particulam, Si, in propositionibus conditionatis, de quibus disputamus, quæque sunt obiectum scientiæ mediæ, non significare illationem, seu eventum; qui esset posita tali occasione. Esset autem eventus à parte rei extra mentem nostram. Ex. g. peccaret Petrus si ad tale peccatum sollicitaretur, & Christum in tormentis negaret: vel è contrario, tormenta superaret cum Dei gratia. Addo in propositionibus significantibus illationem, *Vis sol lucet, dies est; si mater est, diligit filium*: quamvis illatio formalis non sit extra mentem; sitque opus intellectus nostri: tamen à parte rei esse vel identitatem, vel connexionem inter ea, quorum vnum ex alio inferitur, si est bona illatio. Est enim idem à parte rei, Solem lucere in hemisphærio, & diem esse: & naturalis est connexio inter esse matrem, & diligere filium. Neque potest rationabiliter dubitari omnem huiusmodi identitatem, aut connexionem esse Deo notam. Quare de illis non est sermo, cum disputatur de scientia mediæ.

Scientia media supponit decretum conditionatum.

DISPUTATIO DECIMA

Quomodo Deus cognoscat seipsum, &
possibilia extra se?

- § Sectio I. Vera sententia proponitur, & confirmatur.
- § Sectio II. Refutatur prima opinio contraria.
- § Sectio III. Refellitur secunda opinio contraria.
- § Sectio IV. Referuntur, & impugnantur alie duæ sententiæ contrariæ.
- § Sectio V. Respondetur argumentis quorundam Recentiorum.

DIFFICULTATEM propositam in tit. huius Disputationis attingit breuiter S. Thomas qu. 14. ar. 2. 5. & 6. In quibus docet Primò, Deum se intelligere per seipsum, & non per speciem intelligibilem à se distinctam: quia cum sit actus purus, est ubi per seipsum sufficiens ad intelligendum: adeo ut specie intelligibilis sit ipsemet intellectus diuinus: & intellectus sit ipsemet Deus. Secundo, Deum videre seipsum in seipso: quia seipsum videt per essentiam suam. Alia vero à se videre, non in ipsis, sed in seipsis: in quantum essentia sua continet similitudinem aliorum ab ipso: & in quantum cognoscens perfectè suam virtutè, cognoscit consequenter ea omnia, ad quæ illa se extendit, id est, quæcunque possunt ab illa fieri tanquam à prima causa effectiua omnium entium, in qua velut intelligente principio cætera continentur. Tertio, Deum cognoscere alia à se, non in communi tantum, quatenus sunt entia: quod est cognoscere imperfectè: sed cognitione propria & distincta, attingendo vnuquodque

VINTINO
TUS
I^o PART
VI
U.